

initiativ. Och vissa förhållanden med afseende på deras innehåll peka åt samma håll. På ett ursprung genom kungligt initiativ talar ju den rent af kungliga utstyrelsen, och på samband med någon af Vasaättens renässansfurstar talar det utprägladt renässansartade i det hela. Det är renässansens skönhetssinne och intresse för gången tid. På kungligt initiativ tyder väl också förkärleken för gårdsrätterna, det viktigaste uttrycket för kunglig lagstiftning. Och på ett allt för välkänt släktdrag hos ett par af Gustaf Vasas söner talar, vill man först tycka, den rubrik, som satts öfver Karl Knutssons tillägg till Eriks af Pommern gårdsrätt. Denna säges vara framdragen »till en förraskning (såsom uttryck af öfverraskning), att för oss i förtiden haffuer varit förräderi». Som bekant var äfven monomanien på förräderi en sjukdom, som härjade i Vasaätten och gjorde två af Gustaf Vasas söner olyckliga. Så lockande denna kombination kan förefalla, så måste den uppgifvas, då medeltidshandskriften Ups. B 5, om hvilken ofvan talats, innehåller icke blott texten utan äfven dess underliga rubrik.

En skrifvartyp af mer borgerligt slag representeras af Jakob Svensson Iller, som själf skrifvit en massa handskrifter och i någon mån bildat skola. Vi ha af honom följande handskrifter:

- 1) Stadslagen nr 58, nu i Köpenhamn (AM 44, 4°).
  - 2) Ett fragment af samma lag, upptaget som nr 54.
  - 3) Stadslagen nr 59, nu i Strängnäs bibliotek. Denna innehåller äfven Kristofers landslag nr 86.
  - 4) Stadslagen nr 60 = nr 49 i KB:s nyare samling af laghandskrifter. Denna har årtalet 1597 på bandet, och den har varit Mariestads rådhusrätts bok. Staden fick som bekant privilegier 1583.
  - 5) Stadslagen nr 61 = Cod. Lund, J 4° 25.
- Utom dessa fem stadslagshandskrifter har Iller skrifvit ett antal handskrifter af Kristofers landslag.
- 6) Kristofers landslag nr 85, skrifven 1577.
  - 7) Kristofers landslag nr 86, redan upptagen under nr 3.
  - 8) och 9) Kristofers landslag nr 87 och 88, båda nu på KB, signerade resp. nr 40 och nr 57 i nyare samlingen (Schlyters signa). Dessa äro båda skrifna i Lidköping 1579.
  - 10) Kristofers landslag nr 89, Boxholms bibliotek.
  - 11) Kristofers landslag nr 90, nu i Skara stiftsbibliotek.
  - 12) Kristofers landslag nr 91,¹ skrifven i Söderköping, året icke angifvet,

¹ Denna handskrift innehåller en nära samtidig afskrift af fredsfördraget i Tevsina, hvars i Sverige bevarade original förlorats.